

**ŐSZI POLITIKAI ÉVADNYITÓ: MI VÁRHATÓ MÉG
MAGYARORSZÁG ÉS AZ UNIÓS INTÉZMÉNYEK
VISZONYÁBAN AZ IDEI ÉVBEN?**

2021. szeptember 8.

A 2021-es év hátralévő négy hónapja sűrűnek ígérkezik az európai politikában, ezáltal az Európai Unió intézményei és Magyarország közötti kapcsolatokban is. Ez az időszak azért is kiemelt jelentőségű, mert történéseit már a 2022 tavaszi hazai országgyűlési választások tükrében célszerű elemezni.

Európai Bizottság

Az Európai Bizottsággal hazánk Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervéről folytatott tárgyalások eredeti, július végi határidejét a felek kölcsönös megegyezéssel **szeptember 30-ra módosították**. A Bizottság álláspontja szerint a több mint 2500 milliárd forint összköltségvetésű Terv elfogadásához további biztosítékok kellene a magyar kormány részéről. A Bizottság további korrupcióellenes garanciákat vár, valamint álláspontja szerint a közérdekű információkhoz való hozzáférés javítására, az igazságszolgáltatás és a közbeszerzési felügyelet függetlenségének, valamint a tisztességes versenynek az erősítésére van szükség a terv jóváhagyása érdekében.

Az uniós testület és a magyar kormány között a **magyar gyermekvédelmi törvény** június közepi elfogadása nyomán kezdtek távolodni a tárgyalási pozíciók. Világossá vált, hogy a Bizottság ideológiai kérdések elfogadásához köti a helyreállítási források rendelkezésre bocsátását. A Bizottságnak azonban a gyermekvédelmi törvény által érintett oktatáspolitikai és családpolitika terén semmilyen döntési, beleszólási kompetenciája nincs a tagállamok belső szabályozását, szakpolitikai, politikai prioritásait illetően.

A magyar kormány álláspontja szerint a **Bizottság belátásán múlik**, hogy szeptemberben megszületik-e az alku, vagy esetleg későbbre, akár 2022-re átcsúszik a Terv jóváhagyása. A Bizottság hivatalosan továbbra is a jogállamiság területéhez kapcsolódó országspecifikus ajánlásokról kíván egyeztetéseket folytatni, ennek keretében azonban olyan, kizárólag tagállami hatáskörbe tartozó területeken követel változtatásokat Magyarországtól, mint a bírói vagy az ügyészi függetlenség.

Mindeközben a 27 uniós tagállamból mindeközéig 25 adott le helyreállítási tervet, a holland és a bolgár terv benyújtására a közeljövőben kerül sor. A Bizottság eddig 18 nemzeti tervet javasolt már elfogadásra, a Tanács pedig valamennyire rábólintott. Legutóbb, a hét eleji pénzügyminiszteri tanácsülésen a cseh és az ír terv jóváhagyása történt meg. A Bizottság kilenc tagállamnak már át is utalta a teljes keret 13%-ának megfelelő előleget. Ezek: Belgium, Franciaország, Németország, Olaszország, Litvánia, Luxemburg, Portugália és Spanyolország. Dánia, Horvátország és Lettország lesznek a következők a sorban. A dolgok jelenlegi állása szerint legalább hat tagállam még idén az első rendes fizetésigénylést is benyújthatja. Elsőként szeptemberben Spanyolország, októberben Görögország, novemberben Franciaország, majd decemberben Olaszország, Dánia és Szlovákia.

A tagállamok felsorolásából jól látszik a **Brüsszelben alkalmazott kettős mérce**: olyan tagállamok esetében is támogatta a helyreállítási tervek elfogadását a Bizottság, ahol szintén

merülnek fel jogi, jogállamisági problémák elég csak Görögországot, Szlovákiát, Belgiumot vagy Spanyolországot említeni.

Összességében elmondható, hogy az **Európai Bizottság politikai és ideológiai kérdést csinál a Helyreállítási Alap forrásainak kérdéséből**. Elképzelhető, hogy patthelyzet alakul ki a Bizottság és a magyar kormány között: az uniós testület elvárásait hazánk nem teljesítheti, mert azok sértik az ország szuverenitását, ugyanakkor azok teljesítésének hiányában a Bizottság nem ad zöld lámpát a hazai Helyreállítási Tervnek. Nyilvánvaló, hogy a kialakult vitában már régen nem a gazdasági helyreállításról, hanem **ideológiai csatározásról és az uniós hatáskörök kérdéséről van szó**. Az első körbe döntően a gender-kérdés tartozik: a Bizottság a nyugat-európai genderideológia átvételét várja el Magyarországtól, ezáltal bele kíván szólni a magyar családok, a magyar iskolák belső ügyeibe. Ami pedig az uniós hatásköröket illeti, a föderalista álláspont jegyében a nemzeti szuverenitást feladó lépéseket vár el hazánktól, így például az uniós források rendelkezésre állásáért cserébe az Európai Ügyészséghez való csatlakozást szabja előfeltételül.

Időhúzó magatartásával a **Bizottság ugyan közvetetten, de egyértelműen beavatkozik a jövő tavaszi hazai országgyűlési választásokba és az azt megelőző kampányba**. A Bizottság addig lebegteteti, hogy Magyarország, a magyar vállalkozások, családok rendelkezésére bocsássa az alap forrásait, hogy addigra – remélhetőleg – a koronavírus-járvány okozta negatív gazdasági hatásokat Magyarország már önerőből le tudja küzdeni. Paradox az is, hogy a Helyreállítási Alap forrásainak késleltetésével a Bizottság egy jó gazdasági mutatókkal rendelkező tagállamot, Magyarországot bünteti, mely többek között azért volt képes EU-szinten kimagasló gazdasági növekedést produkálni az elmúlt negyedévben, mert fegyelmezett költségvetési politika mellett munkahely- és beruházásösztönző politikát folytatott az elmúlt egy évtizedben. Ezzel összhangban a magyar kormány úgy döntött, hogy nem vár a Bizottság jóváhagyására, és nemzeti forrásból elindítja a gazdaságélénkítési tervet. Fontos látni azt is, hogy a magyar terv jóváhagyásának késleltetésével a **Bizottság az EU érdekeivel is szembemegy**: a közösség érdeke ugyanis az összeurópai gazdaság mihamarabbi beindítása, melynek motorja az elmúlt években a kelet-közép-európai térség tagállamai, így például hazánk is voltak.

Jogállamiság

2021 őszén várhatóan több kérdés kapcsán is újra a politikai napirendre kerül a jogállamiság kérdése. Egyrészt az **Európai Unió Bíróságának a jogállamisági mechanizmus ügyében az elkövetkező hónapokban várható az ítélete**.

Magyarország és Lengyelország idén márciusban nyújtott be keresetet az Európai Bírósághoz az uniós költségvetés védelmét szolgáló, általános feltételrendszerről szóló 2020/2092/EU rendelet elfogadásával összefüggésben. Ez az a 2020 decemberében elfogadott jogszabály, mely **összekötötte az Unió költségvetéséből származó kifizetések teljesítését a jogállamiság**

feltételeinek tiszteletben tartásával. Az állam- és kormányfők által elfogadott kompromisszum a jogállamiság kérdésében végül az lett, hogy a jogszabály alkalmazását mindaddig felfüggesztik, amíg az Európai Unió Bírósága ítéletet nem mond a két tagállam jogi kifogásairól. A Bizottság és a Parlament nyomásának engedve az EU Bírósága gyorsított eljárásban való ítélezés mellett döntött, így nagy valószínűséggel a Bíróság még az idén döntést hozhat az ügyben. Ha ez megvalósul, akkor a jogállami mechanizmus a jövő év elején, tehát a magyar választás előtt élesedhet. Ez **újabb bizonyítéka annak, hogy a föderalista brüsszeli intézmények a nemzeti érdekeiért kiálló magyar kormánnyal szemben avatkoznak be a jövő évi országgyűlési választási kampányba.**

Éleződik emellett a **feszültség az Európai Parlament és az Európai Bizottság között is a jogállamiság kérdésében.** A Parlament nyomást helyez a Bizottságra azért, hogy az a Bíróság döntését meg nem várva indítsa el a Magyarországgal és Lengyelországgal szembeni, az uniós pénzek megvonásával fenyegető jogállamisági mechanizmust. Az EP ennek hiányában perrel is megfenyegette a Bizottságot. **A két intézmény konfliktusából nyilvánvaló, hogy az EP baloldali többsége az, amely még a jövő évi választások előtt el kívánja ítélni a magyar kormányt Brüsszelben,** és a források megvonásával kedvezőtlen helyzetbe igyekszik hozni a magyar gazdaságot, a hazai vállalkozásokat.

Az EU Tanácsának szlovén elnöksége

A Tanács soros elnöki tisztét 2021 második félévében Szlovénia tölti be. A szlovén elnökség prioritásait a következő jelmondat határozza meg: **„Együtt. Ellenállóképes. Európa.”** Az elnökség programjának középpontjában az alábbi négy fő terület áll: 1) az EU helyreállítása, rezilienciája és stratégiai autonómiája; 2) az Európa jövőjéről való gondolkodás; 3) az európai életmód, a jogállamiság és az európai értékek; és 4) a biztonság és a stabilitás javítása Európa szomszédságában.

Ezen átfogó kérdések mellett a szlovén elnökség alatt is elő fog kerülni a jogállamiság kérdése. A szlovén soros elnökség nevében Marjan Dikaučič, szlovén igazságügyi miniszter a közelmúltban az EP egyik szakbizottsága előtti meghallgatásán azt nyilatkozta, hogy decemberben kerül sor a jogállamiság rendszerszintű megsértésének veszélye miatt, a Magyarország ellen zajló **hetes cikkely szerinti eljárás** következő fordulójára. Azt viszont egyelőre nem tudni, hogy a meghallgatás rövid véleménycserét vagy hosszabb, tematikus meghallgatást jelent-e majd. Mindazonáltal valószínűsíthető, hogy a 7-es cikk szerinti eljárásban továbbra sem lesznek képesek az uniós intézmények semmilyen kézzelfogható eredmény felmutatására.

A szlovén elnökség idején az egyik legjelentősebb politikai fórum a 2021. október elején tartandó **EU – Nyugat-Balkán csúcstalálkozó.** Aktualitását és fontosságát nemcsak a térség, a Balkán viszonyait jól ismerő szlovén elnökség, hanem az afganisztáni válsággal újraéledt, az EU

külső határain ismételten jelentkező **migrációs nyomás, valamint az EU balkáni bővítésének** egyre erősödő igénye is adja.

A szlovén elnökség alatt folytatódó, az Európa Jövőjéről szóló konferenciasorozat kapcsán a magyar kormányfő által megfogalmazott hét fő célkitűzés egyike is az volt, hogy **Szerbiát mihamarabb fel kell venni az Európai Unióba**. Az EU Jövőjéről szóló konferenciasorozat végrehajtó bizottsága a szlovén elnökség kezdetén hozott döntést arról, hogy a konferencia plenáris ülésén részt vevők körét bővíti a regionális és helyi képviselőkkel, valamint a szociális partnerek képviselőivel. A szlovén elnökség égisze alatt, szeptember közepén indul az úgynevezett **nemzeti polgári vitacsoportok munkája**.

Tagállami politikai fejlemények

Az európai politikát befolyásoló tagállami események közül a szeptember végi **németországi parlamenti választásoknak** van kiemelt szerepe. Az elmúlt hónapok gyorsan változó közvéleménykutatási adatainak tükrében egyelőre **megjósolhatatlan, hogy ki lesz Angela Merkel utódja** a kancellári székben. Jelenleg úgy tűnik, hogy a német szociáldemokraták (SPD) jelöltje, Olaf Scholz pályázatik erre a legnagyobb eséllyel. Noha **nem kizárt az SPD-CDU/CSU nagykoalíció folytatása** sem, a politikai paletta töredezettsége miatt elképzelhető, hogy **hárompárti koalíció** fogja irányítani Németországot szeptembert követően. Akár a Német Szabaddemokrata Párt (FDP) kormányzati pozícióba kerülése, akár egy **tisztán baloldali, szociáldemokrata-zöld-szélsőbaloldali** (SPD-Die Grünen-Die Linke) koalíció megalakulása is lehetséges.

Az EU stratégiai partnereit illetően, **külpolitikai téren** a szintén ebben a hónapban tartandó **oroszsági parlamenti és regionális választásoknak** van kiemelt jelentősége. Kérdés, hogy a választások lebonyolítását, tisztaságát, valamint a várhatóan győztes Egységes Oroszország Párt mandátumarányát ismerve, **mi lesz az Európai Unió hivatalos reakciója az oroszországi választásokra**.